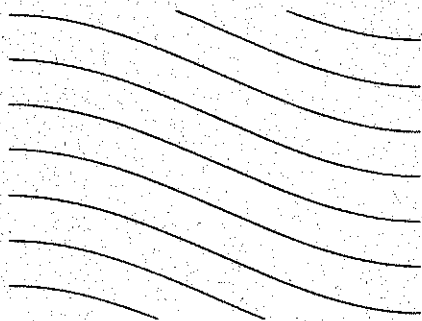

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

JUNIJ 1997/6

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Ne pozabimo na nagrade in priznanja za uspehe pri izobraževanju odraslih ● Strokovni svet za izobraževanje odraslih se je sestel na drugi seji ● Kurikulama prenova ● O delu Programске kurikularne komisije za gimnazijsko izobraževanje odraslih ● Predstavitev dela Programске komisije za poklicni tečaj ● O delu strokovne skupine za oblikovanje izhodišč za pripravo programov poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih ● Priprave na prenavo verificiranih programov za tuje jezike ● Dualni sistem izobraževanja ● Izpiti katalog za mojstrske, delovodske in poslovodske izpite ● Študijski krožki v šolskem letu 1996/97 ● Študijski krožki kot oblika dela v muzejih ● Prenovljeni prostori Centra za izobraževanje odraslih pri ŠC za PET ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** ● V DOBI imamo nov program Prodajalec za današnji čas ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ● Prvi mednarodni seminar LLinE ▲ **PRIPRAVLJAMO** ● Multimedijsko učno gradivo za mentorje in vodje študijskih krožkov ● Širjenje programa Projektno učenje za mlade ● Obvestilo o usposabljanju novih mentorjev študijskih krožkov ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednik: Peter Monetti

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni biten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novice v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
 - novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Besedila lektorira Marjana Kunej, Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 444 978, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

RFC-822: tajnistvo.saec@infosol.mss.edus.si
DECnet: RAZOR::LJACRS

Ne pozabimo na nagrade in priznanja za uspehe pri izobraževanju odraslih

Spet je čas, da razmislimo o dosežkih svojega dela in da predlagamo najboljše med nami za nagrade, ki se podeljujejo za 'posebne uspehe na področju šolstva'. Razpisane so že, rok za predlaganje kandidatov pa je 8. september 1997.

Spet se ob tem sprašujemo, koliko se lahko s temi nagradami identificiramo tisti, ki delamo v izobraževanju odraslih. Ime nagrade pri tem ne deluje najbolj spodbudno, saj je večji del izobraževanja odraslih zunaj šol; denimo izobraževanje v podjetjih in različnih drugih organizacijah, ki formalno niso izobraževalne organizacije, pa dejavnost ljudskih univerz, kjer je tudi zelo malo šolskih programov izobraževanja, in dejavnost zasebnih izobraževalnih organizacij ter različnih drugih središč za izobraževanje odraslih (npr. center za tuje jezike, center za izobraževanje menedžerjev itn.); k temu dodajmo še dejavnosti študijskih krožkov, borze znanja, središč za samostojno učenje in drugih novih možnosti za učenje in izobraževanje in dobili bomo vso pisano množico subjektov, v katerih so mogoči dobitniki nagrad.

Po vnaprej določenem ključu izobraževanje odraslih nima veliko možnosti, saj je le eno od področij, za katera se po zakonu podeljujejo nagrade, to pa so: predšolska vzgoja, osnovno šolstvo, osnovno glasbeno šolstvo, izobraževanje in usposabljanje otrok z motnjami v razvoju, srednje šolstvo, izobraževanje odraslih, višje in visoko šolstvo, dijaški in študentski domovi, šolstvo pripadnikov madžarske in italijanske narodnostne skupnosti in Romov, šolstva pripadnikov slovenske manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem ter dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture za Slovence po svetu. Pri podeljevanju nagrad se poskušajo podeliti nagrade za vsa ta področja, če so le predlagani ustrezní kandidati zanje. In v skladu z naslovom se nagrade podeljujejo "za najvišje dosežke, ki pomembno prispevajo k razvoju pedagoške prakse in teorije ter h kvalitetnemu izobraževanju, utrjujejo varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin v vzgoji in izobraževanju, omogočajo pozitivne vzgojne vplive šole ter spodbujajo humanizacijo odnosov v šoli". Ali je tu sploh kaj prostora za izobraževanje odraslih? Nista posebej omenjeni andragoška teorija in praksa, poudarjena je šola, čeravno se tu in tam uporablja tudi pojem vzgoja in izobraževanje.

Kakor koli že, to so edine državne nagrade za področje vzgoje in izobraževanja. In doslej je vsako leto prejel nagrado tudi vsaj en kandidat s področja andragogike in izobraževanja odraslih z navedbo, da je bila nagrada podeljena za *izobraževanje odraslih*. Teoretično in - čeravno manj verjetno - tudi praktično pa lahko dobi nagrado tudi več oseb, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, saj lahko delujejo na vseh stopnjah šol (osnovna, poklicna, srednja, višja, visoka), med pripadniki madžarske in italijanske narodnostne skupnosti, Romov, slovenske manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem in v večnamenskih ali specializiranih razvojnih ustanovah, kot so npr. Center za poklicno izobraževanje, Državni izpitni center Slovenije itn. Če Odbor za podeljevanje nagrad presoja kandidate po opravljenem delu, ne pa po tem, ali delajo

na področju izobraževanja otrok in mladine ali na področju izobraževanja odraslih, potem lahko tudi izobraževalcem odraslih podeli več nagrad.

S tem prispevkom ne želim le tarnati, kako je izobraževanje odraslih spet na nekem področju zapostavljeno. Prejšnja leta sem predlagal, naj da bi se spremenili zakon in/ali merila za podeljevanje teh nagrad; da ne bi bile toliko le 'šolske' in pedagoške. Pa posebnega učinka moje početje ni imelo. Zdaj rajši spodbujam v drugi smeri: Potegujmo se za te nagrade, saj so - vsaj teoretično - tudi naše. Na odločitve Odbora za podeljevanje nagrad vpliva tudi to, koliko je predlaganih kandidatov in kako utemeljeni so predlogi. Več ko bo predlaganih kandidatov z našega področja, bolj bomo konkurenčni drugim kandidatom. Izobraževanje odraslih poteka tudi na osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah in na drugih področjih, za katera se podeljujejo nagrade. Ponudimo naše kandidate na vseh teh področjih, ne le iz specializiranih ustanov za izobraževanje odraslih.

Moram pa tudi pošteno povedati, da smo za to, da doslej nismo dobili več nagrad, vsaj nekoliko tudi sami krivi. Preprosto zato, ker naših kandidatov sploh ne predlagamo. In ker jih ne predlagamo za vsa navedena področja, ne le za izobraževanje odraslih. Zato se potem dogaja, da je na področju izobraževanja odraslih prevelika tekmovalnost za eno mesto, ki nam praviloma pripada, če imamo ustreznega kandidata. In praviloma smo imeli za to eno mesto v preteklih letih kar po nekaj zelo dobrih kandidatov, od katerih bi si vsak krepko zaslužil to državno priznanje.

Tudi udeležba pri družbenih nagradah in priznanjih je del uveljavljanja andragoške stroke ter prizadevanj za enakopravnost in enakovrednost systemskega obravnavanja izobraževanja odraslih v primerjavi z obravnavanjem vzgoje in izobraževanja otrok in mladine.

Na koncu naj opozorim, da moramo ločiti te nagrade od priznanj, ki jih bo letos prvič podelil Andragoški center Slovenije. V prvem primeru gre za državne nagrade, ki jih za posebne uspehe pri vzgoji in izobraževanju podeljuje država, v drugem pa za nekakšno nevladno ali ljudsko različico izrekanja priznanj (brez denarnega nagrajevanja), s katerimi želimo spodbujati učenje ljudi in so del strategije razvijanja in uveljavljanja vseživljenjskosti učenja. O teh priznanjih - ki so bolj usmerjene v spodbujanje množičnosti učenja in veselja do učenja - pišemo v prilogi k tem Novičkam.

Zaradi kandidiranja za ta priznanja se nikakor ne smemo odpovedovati priznanjem in nagradam, ki nam jih podeljuje država. Tudi zato, ker se ti dve možnosti izrekanja javnih priznanj zelo razlikujeta.

Dr. Zoran Jelenc, ACS

Strokovni svet za izobraževanje odraslih se je sestel na drugi seji

Strokovni svet za izobraževanje odraslih se je 20. maja 1997 sestel na drugi seji. Opravil je še del svojega konstituiranja, to je imenovanje podpredsednika in komisij, ki bodo obravnavale gradivo, pripravljeno za strokovni svet in pripravljale mnenja o njih. Za podpredsednico je bila imenovana Jasna Dominko Baloh. Strokovni svet bo imel 4 komisije, in sicer komisijo za nacionalni program izobraževanja odraslih (9 članov), komisijo za izobraževalne programe za odrasle, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba (5 članov), komisijo za druge javno veljavne izobraževalne programe za odrasle (5 članov) ter komisijo za učbenike in učila za odrasle (5 članov). Komisije so sestavljene takole: Komisija za nacionalni program izobraževanja odraslih: dr. Lojze Sočan (predsednik) in člani Janez Dekleva, Vida Fras, Vilma Kraševc, Elizabeta Skuber, mag. Milena Bevc, Olga Drogenik, dr. Bogomir Kovač in dr. Peter Tancig. Komisija za izobraževalne programe za odrasle, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba: Irena Vodopivec (predsednica) in članice Majda Može, Zmaga Obšteter, Irena Komac in Ida Srebotnik. Komisija za druge javno veljavne izobraževalne programe za odrasle: Marija Stanič (predsednica), Alenka Grželj, Mira Ličen-Krmpotič, Meri Lorenčič, Milena Malovrh. Komisija za učbenike in učila za odrasle: Cveto Štandeker (predsednik) in člani mag. Jože Miklavc, Alenka Grželj, Miran Morano in Ema Perme.

V nadaljevanju pa se je strokovni svet seznanil s pripravami na oblikovanje nacionalnega programa izobraževanja odraslih. Ker je bila to prva obravnava, so bila najprej predstavljena nekatera konceptualna vprašanja razvoja vseživljenjskega učenja v Sloveniji, nato pa podrobneje delovni osnutek nacionalnega programa, ki je nastal na Andragoškem centru Slovenije. V tem gradivu so opredeljeni temeljni cilji izobraževanja odraslih, ki naj bi bili vodilo dejavnosti v prihodnjem desetletju, prednostna področja, ki naj bi jih država posebej podpirala, in ukrepi (sistemski, strokovni in denarni), ki naj bi jih zagotovili za to, da bi cilje uresničili. V razpravi člani sveta niso obravnavali posameznih predlaganih rešitev, saj naj bi bilo o besedilu organiziranih več tematskih razprav, podrobneje pa bodo govorili o njem tudi v komisiji za nacionalni program. Menili pa so, da je besedilo dobra podlaga za razpravo, da je treba v razpravah ugotoviti, kakšne cilje si moramo zastaviti, da bomo tudi z izobraževanjem odraslih pripomogli k boljšim življenjskim razmeram prebivalstva in mednarodni integraciji, da mora biti nacionalni program hkrati ambiciozen, a vendar tak, da bo izhajal iz zdajšnjega stanja in realne ocene možnosti za njegovo uresničevanje; to je pogoj, da ga bomo lahko uresničili in ne bo zgolj resolucijske narave.

Strokovni svet je še sklenil, da bo na naslednji seji, ki bo v juniju, obravnaval predlog Odredbe o standardih in normativih v izobraževanju odraslih.

Sonja Klemenčič, ACS

Kurikularna prenova

Dvajsetega maja se je Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih sestala že na svoji 17. seji, in če povemo, da pred poletnimi počitnicami načrtuje še dve, potem ni treba posebej in spet poudarjati, da se naloge ne samo množijo, temveč tudi širijo na prav vse člane te področne komisije in njenih programskih komisij. Poleg poročil o delu posameznih programskih komisij so člani Področne komisije na tokratni seji namenili več pozornosti trem obsežnejšim sklopom vprašanj ali vsebinam.

Prvi od njih je sistem pridobivanja certifikatov o poklicnih kvalifikacijah, predstavili sta ga mag. Angelca Ivančič iz ACS in Bojana Sever iz CPI-ja. Prvotno načrtovana informacija je tako naravo presegla z razpravo o odprtih vprašanjih, ki se pojavljajo in se bodo pojavljala ob vpeljevanju certifikatnega sistema v prakso. V tem trenutku preskušajo na CPI metodologijo za priprave standardov znanj. Vlogo PKK IO-ja pri uveljavljanju certifikatnega sistema je v tem trenutku sicer težko definirati, je pa, po mnenju PKK IO-ja, z dobljenim gradivom treba seznaniti člane programskih komisij ter že zdaj razmišljati o morebitnih načinih sodelovanja s Komisijo za certifikatni sistem.

Nekatere programske komisije so za svoje področje na podlagi skupne dispozicije že izdelale vprašalnike za mednarodno primerjavo izobraževalnih programov za odrasle, in to do takšne faze, da so primerni za prevod in pošiljanje v predlagane države ali ustrezne ustanove v njih. Za vse druge komisije je rok za uresničitev te naloge 10. junij, po tem datumu pa bodo ob strokovni podpori ACS-ja vprašalniki vseh komisij poslani na ustrezne naslove v tujino. Kot predlogi držav za primerjavo se največkrat pojavljajo Danska, Nemčija (s posameznimi pokrajinami), Avstrija in Italija, ponekod pa so navezani tudi stiki z ustanovami iz Velike Britanije.

Druga obsežnejša naloga, ki so jo nekatere komisije tudi že opravile, je ugotavljanje stanja na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji, ki je, ob navezavi na prenovu, namenjeno učiteljem v tovrstnem izobraževanju: "Posnetek stanja" naj bi bil opravljen z vprašalnikom, katerega skupno jedro je pripravila strokovna skupina v ACS-ju. Programske komisije bodo predlog dobile, ga prilagodile svojim potrebam in se same odločale glede naslovnikov - učiteljev ali vodij izobraževalnih programov.

Čeprav postajajo poročila s sej PKK IO vse daljša, je treba omeniti vsaj še tri stvari. Prva je že večkrat poudarjena potreba po sodelovanju s predmetnimi in programskimi komisijami z drugih področij, ki smo jo na tokratni seji v posebni točki "operativizirali" z določnimi nalogami. To pomeni aktivno sodelovanje in predstavitev našega dela na posameznih srečanjih vodij in strokovnih tajnikov predmetnih komisij. Junija naj bi se na tovrstnem sestanku predstavili tudi z izhodišči za delo.

ACS že nekaj časa sproti evidentira in dopolnjuje javne (verificirane) programe za izobraževanje odraslih in si s tem ustvarja pravo bazo tovrstnih podatkov, za katere je vse več zanimanja. Obenem vsi ti programi prav tako zahtevajo prenovu, zato so po sklepu PKK IO-ja vse njene programske komisije dobile nalogo, da evidentirajo vse tiste programe za prenovu, ki sodijo v njihov okvir in jih bodo morale v nadaljnjem poteku kurikularne preнове ustrezno prenoviti. In ker ne pri tem kot pri našem delu nasploh skrbi za racionalnost in učinkovito koordinacijo ni nikoli preveč, je bil sklep

zadnje seje PKK IO-ja, da se tudi na tej ravni s koordinativno-posvetovalno nalogo sestajajo strokovni tajniki programskih komisij. O prvem tovrstnem srečanju pa nekaj v naslednji številki Novičk.

Mag. Janko Berlogar, ACS

O delu Programske kurikularne komisije za gimnazijsko izobraževanje odraslih

Prav zdaj je na slovenskih gimnazijah zelo živahno. Končuje se šolsko leto in napetost med maturanti narašča iz dneva v dan. Tudi časniki, radio in televizijski sporedi so te dni bolj polni šolskih tem kot sicer. Torej je zdaj kar primeren čas, da napišemo nekaj vrstic tudi o delu naše programske kurikularne komisije za gimnazijsko izobraževanje odraslih. Marsikdo bo zamahnil z roko in pomislil, da za tistih nekaj odraslih, ki bi radi naredili maturo, res ni treba ustanovljati posebne komisije in delati kurikularne gneče. Res je, v gimnazijski program je vsaj v primerjavi z nekaterimi drugimi programi, ki jih obravnavajo naše programske kurikularne komisije, vključenih malo odraslih, lahko pa bi jih bilo več, če bi bil program, ki je zahteven in obsežen, organizacijsko, izvedbeno in še kako drugače, bolj prilagojen potrebam, predvsem pa možnostim (časovnim, prostorskim, didaktično-metodičnim, z zagotovljenim svetovanjem in usmerjanjem) odraslim in malo manj odraslim, kot bomo videli iz podatkov v nadaljevanju prispevka.

V Sloveniji izvajata organizirano izobraževanje v programu Gimnazija samo dve ustanovi in sicer Gimnazija Poljane in Center za dopisno izobraževanje (CDI). Obe ustanovi delujeta v Ljubljani in med njunimi udeleženci izobraževanja so odrasli iz vse Slovenije. Vpis v program na obeh ustanovah narašča iz leta v leto. Na CDI so imeli v šolskem letu 1994/95 v vse letnike vpisanih 67 kandidatov, leta 96/97 pa že 116. Približni podatki za šolsko leto 1996/97 za obe ustanovi kažejo na številko preko 300 vpisanih kandidatov za vse letnike. Tisti, ki se pripravljajo sami, lahko opravljajo izpite tudi na drugih slovenskih gimnazijah in na Državnem izpitnem centru, ki od leta 1995 organizira preskuse znanja za občane, ki želijo delati maturo, niso pa končali štiriletnega programa srednjega izobraževanja. Natančnega števila vseh 'samoizobraževalcev' v tem trenutku še ne poznamo. Povprečna starost udeležencev, ki se udeležujejo organiziranega izobraževanja je med 17 in 20 let. Večina kandidatov je v preteklosti že obiskovala ta program, vendar ga iz različnih vzrokov niso uspešno končali, zato se, v povprečju po dvehletnem premoru, znova vračajo, tokrat v izobraževanje odraslih. To so večkrat brezposelni, ki še nikoli niso bili redno zaposleni in zaradi nedokončanega izobraževanja tudi nimajo možnosti za zaposlitev. Za izobraževanje se odločijo zato, da bi si pridobili srednješolsko izobrazbo in opravili maturo, šele potem bodo razmišljali tudi o visokošolskem študiju. 'Pravih odraslih' udeležencev izobraževanja, starih npr. nad 30 let z delovnimi in življenjskimi izkušnjami ustreznimi letom, je malo, niti 5 odstotkov vseh vpisanih kandidatov. Zanimivo je, da se za tako izobraževanje (na način izobraževanja odraslih) v zadnjem času vse bolj odločajo udeleženci, ki imajo posebne

potrebe, npr. športniki, ki športne obveznosti težko uskladijo z obveznostmi rednega, vsakdanjega izobraževanja, mladi umetniki, ki se vzporedno izobražujejo še na umetniških šolah, ter mladi s posebnimi potrebami (invalidi s telesnimi okvarami npr. paraplegiki, bolniki) ter posamezniki, ki so sicer intelektualno zelo sposobni, vendar z nekaterimi izraženimi osebnostnimi lastnostmi, ki jih ovirajo pri vključevanju v šolski sistem (v izobraževanje mladine).

Na obeh ustanovah poteka izobraževanje organizirano, na CDI po dopisno-konzultativni metodi, z večjim obsegom seminarskega dela, kot je sicer v navadi pri takem načinu, na Poljanski gimnaziji pa po razredno-predmetnem sistemu ali kot vodeno samoizobraževanje.

Ker doslej (do kurikularne preнове) ni bila izdelana nobena celostna analiza stanja o izobraževanju odraslih v gimnazijskem programu, smo v naši programski komisiji najprej začeli zbirati podatke in pripravljati posnetek stanja. Podatki, ki smo jih prej navedli, so prvi dosežki teh naših prizadevanj. Analizo bomo dopolnili še s podatki o številu tistih, ki si gimnazijsko izobrazbo pridobivajo z opravljanjem izpitov, o načinih, kako to poteka ter kakšne organizirane pomoči so kandidati pri tem deležni. V ta namen smo pripravili kratek vprašalnik, in ga poslali na vse slovenske gimnazije. V komisiji upamo, da si bodo kljub obilici dela, ki ga imajo ta čas na šolah, le vzeli nekaj časa tudi za ta vidik kurikularne preнове. Na poseben vprašalnik, s katerim smo želeli ugotoviti, kako učitelji ocenjujejo zdajšnji program, kar zadeva primernost za odrasle in na katere posebne vidike bi morali biti pri kurikularni prenovi še posebno pozorni, pa prav sedaj odgovarjajo učitelji, ki poučujejo odrasle na obeh ustanovah, ki smo jih že omenili. Prikazali bomo, kako je organizirano in kakšni programi obstajajo za odrasle, ki si želijo pridobiti splošno srednješolsko izobrazbo v nekaterih evropskih državah. Poseben del analize pa bo namenjen tudi novi šolski zakonodaji, ter možnostim ali oviram, ki jih vzpostavlja za izobraževanje odraslih. Zakon o gimnazijah prinaša v naš izobraževalni sistem namreč novost - maturitetni tečaj. O tem, ter kako napredujemo pri zbiranju in obdelavi podatkov, vas bomo obvestili v eni od naslednjih številčk Novičk, ko bomo spregovorili tudi o povezovanju naše komisije s Področno kurikularno komisijo za gimnazije in predmetnimi kurikularnimi komisijami.

Metka Svetina, ACS

Predstavitev dela Programske komisije za poklicni tečaj

Programska komisija za poklicni tečaj je ena od devetih komisij, ki delujejo pri Področni kurikularni komisiji za izobraževanje odraslih (v nadaljevanju PKKIO). Sestavlja jo 6 članov, strokovnjakov z različnih področij dela v izobraževanju odraslih. Komisija se je začela sestajati v aprilu 1997, po tem ko jo je imenoval Nacionalni kurikularni svet in je bilo opravljeno uvodno usposabljanje za člane komisij pri PKKIO-ju.

Predmet obravnave te komisije so programi poklicnega tečaja. Programi poklicnega tečaja so nov programski sklop v našem sistemu vzgoje in izobraževanja, opredeljen

z novo šolsko zakonodajo leta 1996, v Zakonu o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Programi poklicnega tečaja, ki po zakonski opredelitvi trajajo od 6 mesecev do 1 leta, omogočajo pridobitev srednje strokovne izobrazbe. Zakon opredeljuje, da se vanje lahko vpisujejo tisti, ki so uspešno končali četrti letnik splošne srednje šole (gimnazije) in izpolnjujejo druge z izobraževalnim programom določene pogoje.

S posebnimi strokovnimi izhodišči za pripravo teh programov pa je bilo na nacionalni ravni posebej poudarjeno, da poklicni tečaj ni oblika prekvalifikacije. Programi poklicnega tečaja so po teh izhodiščih namenjeni tistim, ki so končali gimnazijo, a niso bili bodisi uspešni pri maturi, bodisi se niso vpisali naprej na univerzitetni študij bodisi so bili neuspešni pri univerzitetnem študiju. Iz izhodišč je razvidno, da so ti programi namenjeni predvsem mladim. V programski komisiji za poklicni tečaj pri PKKIO pa menimo, da bi ti programi morali biti dostopni tudi odraslim (bodisi za pridobitev poklica ali za njegovo spremembo) ter da bi se vanje lahko vpisovali tudi tisti, ki niso končali le gimnazije, temveč imajo za poklicni tečaj, v katerega se vpisujejo, v okviru pridobljene srednje strokovne izobrazbe že opravljen splošno izobraževalni del programa v enakem obsegu, kakor je to v programu za poklic, za katerega se izobražujejo v poklicnem tečaju.

Zato je delo članov osredotočeno na pripravo predloga za dopolnitev strokovnih izhodišč za pripravo poklicnih tečajev z vidika odpiranja možnosti vključevanja tudi odraslim v te programe. Zavedamo se, da je temeljna ovira pri tem zakonska opredelitev, vendar bomo s svojimi predlogi in strokovnimi argumenti poskušali iskati ustrezne rešitve. Posebej želimo poudariti tudi pomen izobraževanja odraslih v programih za poklicni tečaj, če so ti programi pripravljene za izobraževanje za poklic, za katerega ni organizirano "redno" izobraževanje (to je v strokovnih izhodiščih za pripravo poklicnih tečajev tudi omenjeno - da se lahko programi poklicnih tečajev pripravljajo tudi za poklice, za katere ni organizirano "redno" izobraževanje).

K našemu delu nas še dodatno spodbujajo sedanje izkušnje izobraževanja v programih poklicnega tečaja, ki kažejo, da so se v te programe vključevali tudi odrasli ali da se odrasli zanimajo za te programe. V šolskem letu 1996/97, ko prvič potekajo ti programi, potekajo 4 programi poklicnega tečaja: Ekonomski tehnik, Turistični tehnik, Gostinski tehnik in Farmaceutski tehnik, s 147 udeleženci (4 oddelki). Vsi 4 programi trajajo eno šolsko leto, v obsegu približno 1200 ur (več pozornosti je namenjeno praktičnim vajam). Udeleženci so stari od 19 do 40 let, vemo pa tudi, da se je za izobraževanje zanimalo veliko odraslih, ki so si bodisi želeli pridobiti prvi poklic ali ga spremeniti, a se na podlagi zdajšnjih pogojev za vpis v te programe niso mogli vpisati. Ali bodo ti programi potekali tudi v naslednjem šolskem letu, se še ne ve.

Ob tej priložnosti prosimo člani programske komisije vse, ki želite sporočiti svoje mnenje in predloge v zvezi s programi poklicnega tečaja in možnostjo (in potrebami) odraslih po vključevanju v te programe, da nam to sporočite na naslov Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, tel. 1414479 ali 446 482, Tanji Vilič Klenovšek (predsednici komisije) ali Slavici Černoša (strokovni tajnici komisije).

Mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

O delu strokovne skupine za oblikovanje izhodišč za pripravo programov poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih

Področna kurikularna komisija za poklicno in strokovno izobraževanje je v svojih izhodiščih, kjer opredeljuje vsebinske predpostavke in cilje za vse vrste programov za pridobitev poklicne oz. strokovne izobrazbe v srednjem izobraževanju, opredelila kot sestavni del izhodišč tudi izhodišča za pripravo oz. prilagajanje programov poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslim udeležencem izobraževanja.

Potreba po pripravi tega gradiva se je potrdila tudi na 9. seji Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih (12.11.1996), kjer sta nam člana Področne kurikularne komisije za poklicno izobraževanje dr. Zdenko Medveš in Boštjan Zgonc predstavila gradivo njihove komisije.

Oblikovali smo skupno delovno skupino, ki se že od aprila občasno sestaja in razpravlja o prenovi programov poklicnega izobraževanja pri izobraževanju odraslih.

Izhodišča za pripravo oz. prenavo programov poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja odraslih, kakor smo naslovili gradivo, ki nastaja v omenjeni delovni skupini, naj bi pomenila povezavo med izhodišči za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja in izhodišči za kurikularno prenavo izobraževanja odraslih. Oba dokumenta obravnavata poklicno izobraževanje, pri čemer je v prvem večji poudarek dan poklicnemu izobraževanju mladine, v drugem pa izobraževanju odraslih. V njih dajemo napotke, kako ravnati v primerih, ko nastajajo razlike v omenjenih dokumentih pri obravnavanju enakih sestavin ali kako se opredeliti do posebnih zahtev in pogojev, v katerih potekata izobraževanje mladine in izobraževanje odraslih.

Med vprašanji, ki naj bi jih urejali s tem gradivom, posebej omenjamo izvajanje dualnega sistema pri poklicnem izobraževanju odraslih, vpeljevanje izpitnega sistema in izobraževanja po delih programov v sistem poklicnega izobraževanja odraslih, predvsem pa vprašanja, ki zadevajo strukturo različnih vrst programov poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Prav struktura programov za izobraževanje odraslih je bila prvo odprto vprašanje, ki smo se ga lotili v delovni skupini. Gradivo pri tej točki obravnava posebej vsako programsko sestavino (cilje programa, trajanje programa, predmetnik, kataloge znanja ter v njih zlasti standarde znanja, organizacijsko izpeljavo, vpisne pogoje in pogoje za napredovanje in dokončanje izobraževanja, obvezne oblike preverjanja in ocenjevanja znanja) ter pri vsaki od njih, če se izkaže za potrebno, v navodilih za sestavljalce programa opredeli načela in načina za različno oblikovanje te sestavine za odrasle od tistih v programih za mladino.

Gradivo, ki ga bomo pripravili, bodo obravnavale še naše programske komisije ter seveda obe področni kurikularni komisiji - komisija za izobraževanje odraslih in komisija za poklicno ter strokovno izobraževanje.

Metka Svetina, ACS

Priprave na prenovo verificiranih programov za tuje jezike

Poročali smo, da je Programska komisija za programe izobraževanje odraslih iz 7. člena ZOI oblikovala poseben vprašalnik, s katerim želimo ugotoviti, kako učiteljice in učitelji, ki poučujejo v verificiranih programih za tuje jezike, te programe ocenjujejo. Dostlej smo prejeli 69 vrnjenih vprašalnikov, za to se vsem, ki ste si vzeli čas, da ste jih izpolnili, najlepše zahvaljujemo. Povemo naj, da smo prijetno presenečeni, saj so mnoge učiteljice res skrbno in zelo podrobno odgovarjale na zastavljena vprašanja, tako da bomo imeli dobro izhodišče pri pripravi sprememb programov. V tem trenutku še ne moremo podrobneje poročati o izidih, tako kot smo obljubili, ker ankete še obdelujemo, bomo pa to zagotovo storili. Hvala tudi vsem, ki ste pripisali svoje ime, da vas bomo lahko povabili na strokovne posvete, organizirane jeseni.

Sicer se je programska komisija v maju ukvarjala s pripravo natančnejših navodil za strokovnjake, ki bodo pripravljali prenovljene programe. Predvideno je, da bi v juniju oblikovali strokovne skupine za posamezne jezike, tako da bi do jeseni prišli do prvih osnutkov.

Sonja Klemenčič, ACS

Dualni sistem izobraževanja

Po kar številnih predstavitev v različnih javnih občilih, pojasnitvah tako strokovni javnosti kot prihodnjim udeležencem, po razpravah in usklajevanjih med socialnimi partnerji - gospodarsko in obrtno zbornico ter izobraževalci na šolah, pravzaprav ni več udarna novica, da smo tik pred izpeljavo poklicnega izobraževanja po t.i. dualnem sistemu. Izraz sam, manj pa vsebina ter organizacija izobraževanja, morda pomeni nekaj novega, v bistvu pa gre za nekdanje "vajenstvo" ali izobraževanje, katerega en del - predvsem splošnoizobraževalni in temeljni praktični - naj bi potekal v šoli, drugi, praktični del pa pri obrtniku mojstru, ki bo moral za izpeljavo le-tega izpolnjevati predpisane pogoje. Tu ali pri ustrezni zbornici naj bi se izobraževanje tudi končalo z zaključnim izpitom.

V šolskem letu 1997/98 bo v sklopu programa Phare in na podlagi pogodb z izbranimi šolami tovrstno izobraževanje poskusno (pilotsko) potekalo za devet izbranih poklicev - mizar, usnjarski galanterist, avtomehanik-klepar, mesar, zidar itn. Gre seveda za izobraževanje mladih po končani osnovni šoli, torej kljub temu da je informacija objavljena v Novičkah, v tem trenutku ne zadeva toliko izobraževanja odraslih. To pa ne pomeni, da v prihodnosti priložnosti za tovrstno izobraževanje ne bodo dobili tudi odrasli. S tem seveda ne mislimo neposredno na dualni sistem, temveč na izobraževanje, v katerega je zajeto več socialnih partnerjev in zajema tudi praktično delo.

Dandanes je vpeljava tovrstnega izobraževanja pogumen korak tudi v načrtovanem obsegu, že zaradi tega, ker zahteva kot pogoj za vključitev pogodbo z obrtnikom delodajalcem, učencem pa daje nekatere pravice iz delovnega razmerja. Medpodjetniški izobraževalni centri, ki so mogoča alternativa učnemu mestu in morebitna prihodnja priložnost za izobraževanje odraslih, so v času, ko se celo drugje v Evropi ubadajo z zagotavljanjem učnih pogodb, vendarle zadeva bolj oddaljene kot bližnje prihodnosti.

Kakor koli že, dualni sistem izobraževanja naj bi prinesel novo kakovost v poklicno izobraževanje in delodajalcem že na začetku ponudil ne samo splošno izobražene, temveč tudi za določne poklicne naloge čim bolj usposobljene ljudi. (Različni) interesi socialnih partnerjev pri zagotavljanju obojega so zato razumljivi in na dozdajšnji stopnji pripravljani programi tudi večidel usklajeni. Glede na postavljene roke drugače niti biti ne more, saj mora, če naj bi se tovrstno izobraževanje jeseni začelo, ustrezni strokovni svet programe potrditi v juliju, še prej pa morajo podati o njih svoje mnenje Obrtna in Gospodarska zbornica ter Nacionalni kurikulumni svet. To pomeni, da morajo imeti izvajalci tedaj programe že pripravljene in usklajene s socialnimi partnerji.

Da bi to res dosegli in sledili načrtovani dinamiki, je Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje v prostorih Gospodarske zbornice Slovenije 22. maja organiziral delovni posvet; na njem naj bi odpravili morebitna neskladja in razjasnili dileme. Kljub zanimivim predstavitvam podobnega izobraževanja na Danskem in v Nemčiji je bila pozornost usmerjena (k temu so spodbudili udeleženci) prav na usklajevanje in nejasnosti. Ob koncu se je izkazalo, da je vsega tega vendarle manj, kakor je bilo videti po začetnih razpravah. Z izdelavo skupnih Navodil za izdelavo izpitnih katalogov bo mogoče ta del poenotiti. Bolj zaradi razprave v zadnjem trenutku kakor zaradi same upravičenosti želje delodajalcev obrtnikov po večjem deležu praktičnega na račun splošnoizobraževalnega pouka, je izobraževalce - pripraviljavce programov in koordinatorje takšno razmišljanje presenetilo. V pogovorih po delovnih skupinah se je vendarle izkazalo, da so programi za večino poklicev usklajeni, z izrabljanjem zakonsko dovoljenega maksimuma ur pa bo mogoče nameniti več pozornosti praktičnemu pouku tam, kjer se kaže zanimanje za to.

Tovrstno usklajevanje in odločenost predsednika Strokovnega sveta, dr. Zdenka Medveša, da bo Svet storil vse, da bodo potem, ko bo zagotovljena izpeljava - upoštevajoč prav vse vidike - od gmotnih do vsebinskih in kadrovskih, programi potrjeni, dajeta upanje, da bo izobraževanje po dualnem sistemu potekalo tako, kakor so si ga načrtovalci zamislili. To je navsezadnje pogoj, da bo zanj (z učnimi pogodbami) v prihodnje pokazalo ustrezno veliko zanimanja tudi področje dela.

Mag. Janko Berlogar, ACS

Izpitni katalog za mojstrske, delovodske in poslovodske izpite

Izpitni katalog za IV. del mojstrskih, delovodskih in poslovodskih izpitov, ki so ga pripravili na Centru RS Slovenije za poklicno izobraževanje in Gospodarski zbornici Slovenije, smo dobili na vpogled tudi na ACS-ju, da bi sporočili naše pripombe ali predloge za dopolnitev. Poleg splošnih dopolnil, ki smo jih pripravili, se nam zdi pomembno predvsem oblikovanje posebnega andragoškega dela, ki je bil prvotno zasnovan skupno s pedagoškim. Poznavanje značilnosti in načinov učinkovitega ravnanja ter prenašanja znanja odraslim, se nam zdi specifično in za omenjeno ciljno skupino še posebno pomembno. Podali smo predlog za andragoški del, ki naj bi vseboval štiri tematske enote: Posebnosti pri učenju odraslih, Motiviranost za učenje, Potrebe odraslih po izobraževanju in načrtovanje učenja ter Ugotavljanje učinkovitosti in uspešnosti v izobraževanju. Dopolnili smo jih tudi z ustreznimi učnimi viri; pri tem smo se potrudili, da bi izbrali sodobna besedila. To vsekakor ni bilo lahko, saj opažamo na trgu pomanjkanje novejše strokovne slovenske literature s tega področja.

Nataša E. Jelenc, ACS

Študijski krožki v šolskem letu 1996/97

Sezona študijskih krožkov se počasi približuje vrhuncu, in to je tudi čas, ko lahko pogledamo dozrajšnje izide projekta in ugotovljamo, kako letošnja politika financiranja vpliva na njegov razvoj. Ob koncu maja 1997 poteka po vsej Sloveniji 97 študijskih krožkov, ki jih izvaja prav toliko mentorjev, vanje pa je vključenih 1017 udeležencev. Krožke organizirajo v 51 različnih organizacijah, ki so v različnih krajih Slovenije. Letos je sodelovalo pri projektu 24 novih organizacij, med temi jih pet še ni organiziralo nobenega krožka (Stik iz Izole, Sativa iz Domžal, Andragoški zavod LU Maribor, LU Velenje in ARX iz Ljubljane), štiri organizacije so organizirale po en študijski krožek, dva krožka je organiziralo šest organizacij in po tri krožke devet organizacij. Nove organizacije so do zdaj izpeljale 49 (68%) krožkov od mogočih 72.

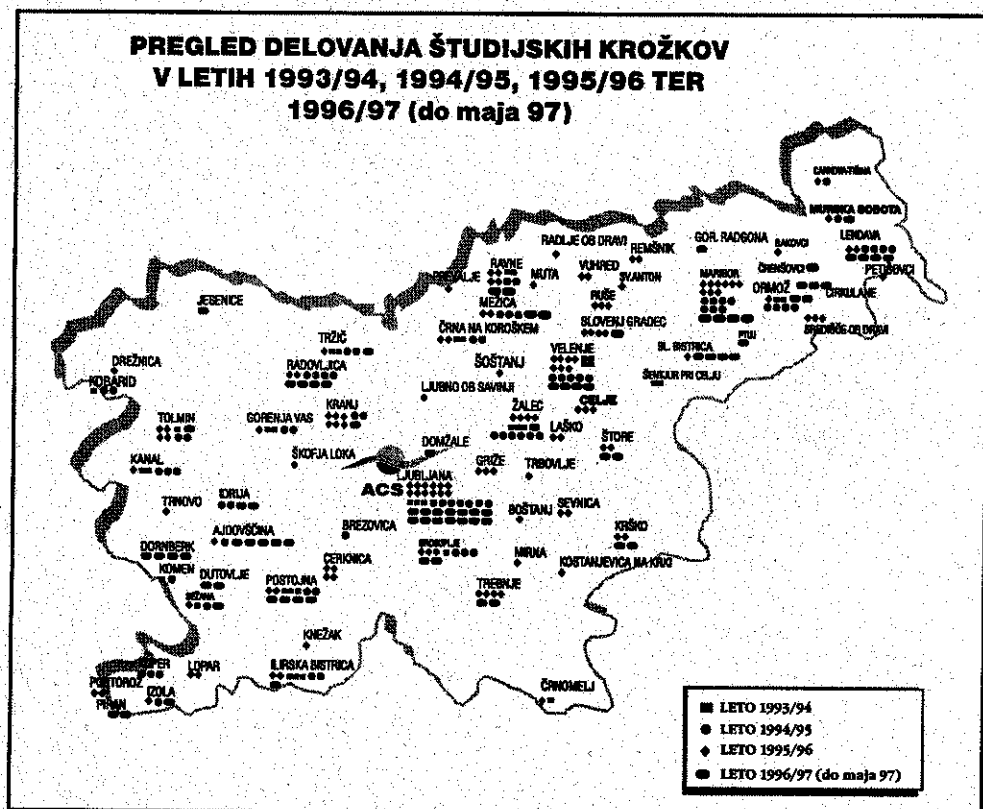
Organizacije, ki so že prejšnje leto sodelovale pri projektu in imajo letos sofinancirana samo dva študijska krožka, so izpeljale preostalih 48 krožkov. Nekateri krožki (26 krožkov) so že končali delo, nekateri ga pa začenjajo prav te dni. V primerjavi z lanskim letom je bilo v tem času že 120 študijskih krožkov (letos 19% manj), ki jih je organiziralo 93 mentorjev, izvajalo 51 organizacij in v katerih je bilo 1191 udeležencev. Število organizacij izvajalk študijskih krožkov je torej popolnoma identično lanskemu v tem času, kakor tudi število mentorjev, le krožkov in udeležencev je manj, kot jih je bilo lani v tem času. Takšno stanje je posledica novega pogoja sofinanciranja krožkov v tem letu; vsak mentor lahko izpelje le en krožek, organizacije, ki pa so že

sodelovale pri projektu, imajo sofinancirana samo dva krožka in ne tri, tako kot je bilo v prejšnjih letih.

Kljub težjim pogojem sofinanciranja krožkov naš tudi letos razveseljujejo številna vabila na razstave, predstavitve, igre in druge oblike predstavitve vašega dela, za katere smo vam zelo hvaležni, žal, pa se ne moremo vseh udeležiti. To pa ne pomeni, da nismo veseli in ponosni na vaše dosežke, in jih predstavimo ob vsaki priložnosti tako doma kot tudi v tujini, le udeleževati se ne moremo vseh dejavnosti, ki jih tako marljivo in z zanosom pripravljate v številnih krajih Slovenije. Ob tej priložnosti se še enkrat zahvaljujemo za vabila in vam iskreno čestitamo za čudovite predstavitve vašega dela, tistim, ki dela še niso končali, pa želimo veliko uspeha in ustvarjalnega nemira pri organizaciji le-teh.

Hkrati vas vabimo, da tudi letos sodelujete pri Tednu vseživljenjskega učenja, ki bo potekal od 29. septembra do 3. oktobra 1997, kjer boste lahko predstavili svojo dejavnost. Več informacij o tem lahko preberete v prilogi majskih Novičk.

Mag. Slavica Černoša, ACS

Študijski krožki kot oblika dela v muzejih

Letošnji 3. slovenski muzejski sejem je bil v Ljubljani v Novem krilu Narodne galerije, od 19. do 24. maja 1997, ki pa je bil za nas še posebno zanimiv. Sejem je seznanjal z izobraževalno vlogo muzejev in v sklopu te tematike so številni muzeji pripravili zanimive predstavitve in predavanja. Med njimi je bil tudi Gorenjski muzej iz Kranja, ki je pripravil poleg drugih predstavitev tudi predavanja na temo Animacija odraslih na primeru študijskih krožkov in Predstavitev rezultatov študijskega krožka Rodoslovje. Udeležili smo se le prvega predavanja, ki ga je pripravila mentorica študijska krožka Odkrivajmo našo deželo, mag. Tatjana Dolžan, žal pa se nismo utegnili udeležiti predstavitve študijskega krožka Rodoslovje, ki jo je pripravil mentor Jože Dežman.

Študijski krožek Odkrivajmo svojo deželo deluje že tretje leto in v teh letih delovanja so člani krožka pripravili tri zloženke in zbrali gradivo za nekaj razstav. Prav te nekajletne izkušnje so opogumile mentorico, da je pripravila zelo zanimivo predavanje, in v njem poudarila prednosti, ki jih ponujajo študijski krožki pri delu v muzeju. Ugotovila je, da so študijski krožki idealna oblika dela v muzejih, ker omogočajo povezavo med muzejem in ljudmi v okolju, imajo izobraževalno pa tudi vzgojno vlogo, tako za udeležence krožka kakor za njihove družinske člane in znance, ker širijo svoje znanje in spoznanja, hkrati pa so študijski krožki dobra podlaga za skupinsko raziskovalno delo, ki je v muzejih zelo potrebno. Najpomembnejša pa je ugotovitev, da so študijski krožki temelj za prostovoljska muzejska društva; ta bodo v prihodnje nujna, ker vsega gradiva ne bodo mogli obdelati sami delavci v muzeju in bo prostovoljno delo rešitev za številne muzeje, ki imajo veliko gradiva in premalo ljudi, da bi to gradivo obdelali. Po navadi je to gradivo vezano na zgodovino kraja in njegovo identiteto, zato so ljudje iz istega okolja idealni raziskovalci, saj raziskujejo svoje korenine in identiteto. Ravno to pa je bilo zanimivo tudi za poslušalce, ki so ugotavljali, da bi tudi v Ljubljani lahko imeli podobno skupino ljudi, ki bi raziskovala zgodovino in običaje nekdanjih meščanov, hkrati pa bi s tem spodbujala ljudi, da bi vzljubili svoje mesto in začutili pripadnost le-temu. Seveda pa to velja enako za vsa mesta in kraje v Sloveniji. V Gorenjskem muzeju so prav s študijskimi krožki naredili velik korak naprej pri približevanju strokovnega dela v muzeju in prostovoljskega dela ljudi, ki jim je prav zaradi bivanjske in sociokulturne vezanosti na svoje okolje veliko do tega, da bi ohranjali dediščino kraja, v katerem živijo in/ali delajo. Zato je lahko njihovo delo, če je podprto še s strokovnim vodstvom, prav tako kakovostno in strokovno, s tem pa pripomorejo k razvoju stroke, k svojemu razvoju in razvoju kraja na eni strani, na drugi strani pa animirajo in spodbujajo ljudi k zavestnemu ohranjanju kulturne dediščine in tudi nacionalne identitete. Zato lahko samo zaželimo veliko posnemovalcev takšnega načina dela, kot je v Gorenjskem muzeju, članom študijskih krožkov in mentorjem pa še veliko uspehov pri odkrivanju številnih zanimivosti in lepote naše dežele in pri animaciji, da bi se jim pri njihovem zagnanem delu pridružilo čim več ljudi.

Mag. Slavica Černoša, ACS

